

- формування студентських волонтерських груп із представників українського студентства;
- залучення студентів-іноземців до роботи в студентських радах, спілках, об'єднаннях, земляцтвах.

Таким чином, адаптаційний процес слід розглядати як комплексну програму, успішність якої визначається багатьма параметрами та критеріями, що значно підвищують якість навчання іноземних студентів та дозволяють отримати відповідального, ініціативного, кваліфікованого фахівця, здатного до ефективної роботи зі спеціальності на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного вдосконалення та кар'єрного росту.

Олена Корчук

канд. техн. наук, ст. наук. сп., зав. кафедри, м. Київ

Тетяна Довгодько

канд. пед. наук, доцент, доцент, м. Київ

УПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНИМ СЛУХАЧАМ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ

Першочерговим завданням сучасних українських університетів є інтернаціоналізація освітньої діяльності. Інтернаціоналізація як новий напрям розвитку вищої освіти на національному, секторальному та інституційному рівнях розглядається як процес, при якому мета, функції і організація надання освітніх послуг набувають міжнародного виміру.

Кількість іноземних студентів є важливим показником, що відображає міжнародне визнання, конкурентоспроможність і успішність університету на міжнародному ринку освітніх послуг. Зі збільшенням кількості студентів і зростанням академічної мобільності підвищуються вимоги до якості освіти. Одним з актуальних напрямків розбудови сучасної вищої школи є впровадження елементів дистанційного навчання в навчальний процес [2].

Дистанційне навчання – педагогічна технологія, яка відрізняється від традиційних технологій за такими характеристиками, як доступність і комфортність навчання, особистісна орієнтованість (свобода вибору змісту,

часу, темпу, форм, методів навчання), модульність структури змісту та організації навчального процесу, використання сучасних інформаційних технологій та телекомунікаційних мереж (у т.ч. інтернету), видозмінення функції викладача (тьютор) [1].

Проте донедавна дистанційна форма в процесі підготовки іноземних громадян ще не мала широкого застосування через законодавчі норми [6] і недостатньо розвинену методичну й технічну базу.

Реалії сьогодення демонструють зміну, певне «перезавантаження» поглядів, що веде до оновлення методичних підходів і розробок, зокрема в роботі з іноземними студентами та слухачами підготовчих відділень. У зв'язку з цим перед закладами вищої освіти (ЗВО) і безпосередньо викладачами постає низка завдань, які необхідно розв'язати для забезпечення модернізації освітньої галузі. Ідеться насамперед про впровадження комп'ютерних технологій у навчальну діяльність, формування нових комунікацій у вузівському інформаційному середовищі. У процесі організації дистанційного навчання в конкретному закладі освіти передусім необхідно створити оптимальні умови для забезпечення інформаційних потреб здобувачів освіти; розвинути інформаційні мережі, що використовуються в ЗВО; забезпечити належний рівень матеріально-технічної бази; підготувати управлінські і педагогічні кадри до користування засобами отримання інформації [4].

Виникає новаторський вид викладацької діяльності – тьюторство. Викладач-тьютор – це співробітник ЗВО, який має спеціальну підготовку для проведення занять зі студентами у формі дистанційного навчання [3]. Він має володіти загальними знаннями в галузі інформаційних технологій, психології, педагогіки, спеціальними знаннями в галузі інтернет-технологій, умінням використовувати сучасні педагогічні технології.

Перед викладачами природничих дисциплін на підготовчому відділенні стоїть комплексне завдання створення дистанційних курсів (розміщення навчальних матеріалів (аудіо-, відеороликів, лекцій, презентацій тощо) і питань для самоконтролю, тестувань, методів оцінювання) з урахуванням усіх

особливостей пропедевтичної підготовки іноземних слухачів. Навчально-методичний комплекс дисципліни, на нашу думку, має містити такі засоби навчання:

- навчальні книги, посібники, довідники, дидактичні матеріали на друкованій основі;
- звукові посібники;
- аудіовізуальні посібники;
- електронні навчальні матеріали (підручники, посібники, практикуми);
- комп'ютерні програми навчального призначення (для проведення лабораторних занять тощо).

Згідно з Положенням про дистанційне навчання [5] основними видами занять у ЗВО є самостійне вивчення матеріалу дистанційного курсу, лекція, консультація, семінар, дискусія, практичне заняття, лабораторне заняття.

Минулорічний досвід упровадження дистанційного навчання дав змогу зробити певні висновки:

- дистанційне навчання не завжди є ефективним для слухачів підготовчого відділення, оскільки досить часто навчальні елементи потребують додаткового пояснення. Викладач не має можливості вчасно реагувати на слова, міміку, жести слухача, що знижує результативність навчання;
- неоднаковий рівень підготовленості іноземних слухачів вимагає диференційованих завдань та індивідуальної роботи, а в умовах дистанційної освіти викладач змушений орієнтуватися на програму та середній рівень підготовленості. Втрачається атмосфера живого спілкування, яка є більш сприятливою для консультування, ніж прослуховування аудіозапису;
- відсутність можливості повною мірою контролювати процес навчання знижує дисциплінованість студентів;
- слухачам важко перебувати впродовж тривалого часу біля екрана комп'ютера і сприймати інформацію нерідною мовою;

- відсутність належної комп'ютерної техніки або технічних можливостей долучатися до навчальних платформ (Moodle, Classroom, Zoom тощо) обмежує слухачів у доступі до онлайн-навчання;
- проведення іспиту в режимі онлайн-тестування є набагато простішим, ніж проведення іспиту в аудиторії. Однак викладач позбавлений можливості контролювати самостійне виконання завдань, що збільшує спроби «шахрайства» з боку слухачів (відповідь на питання з чиеюсь допомогою, пошук інформації в інтернеті). Тому важко досягти повної об'єктивності оцінювання знань слухача;
- відсутність методик створення і використання дистанційних курсів у навчальному процесі пропедевтичної і мовної підготовки іноземців позначається на ефективності підготовки викладача до занять, вимагає чимало зусиль і часу.

Упровадження елементів дистанційного навчання має не тільки недоліки, а й переваги, сприяє розширенню географії вищої школи України, активізує вихід на нові ринки освітніх послуг у межах країни і за кордоном, забезпечує доступність вищої освіти для іноземних громадян (країн СНД і країн, що розвиваються), особливо в умовах світової пандемії covid-19.

Отже, застосування принципу поєднання традицій з інноваціями, використання класичного і діджиталізованого підходів є ефективним у роботі з іноземною аудиторією, підвищує зацікавленість студентів у процесі навчання й покращує загальний рівень освіти.

Література

1. Дистанційне навчання: психологічні засади: монографія / [М.Л. Смульсон, Ю. І. Машбиць, М. І. Жалдак та ін.] ; за ред. М. Л. Смульсон. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. – 240 с.
2. Довгодько Т. І. Діджиталізація як соціокультурний феномен: філософсько-освітній аспект / Т. І. Довгодько, О. Ю. Корчук // Молодь і ринок. – 2020. – № 6-7 (185-186). – С. 104–110.
3. Ляхоцька Л. Л. Формування професійної компетентності куратора-тьютора навчальної групи / Л. Л. Ляхоцька // Післядипломна освіта в Україні. – 2012. – № 1 (20). – С. 71–74.
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/ru/documents/15828.html>